

Mini-Projekt χ^2

DEL 1: Simulering

1. Indledende strækøvelser.

- Forklar hvad der menes med et sandsynlighedsfelt.
- I roulette drejes en skive med 37 felter; 18 røde, 18 sorte og 1 grønt. Opstil en tabel hvor der til hvert udfald (rød, sort og grøn) er angivet *sandsynlighederne* for hvert udfald.
- Hvad er de forventede *hyppigheder* hvis man spiller 50 omgange roulette?

2. Chi-kvadratet χ^2 . Efter 50 spil observerer vi hhv. 22, 24 og 4 røde, sorte og grønne. Hvad er χ^2 -teststørrelsen for denne observation?

- Opskriv formelen for χ^2 og skriv med egne ord hvad det er et mål for.
- Regn det først chi-kvadratet, χ^2 , "i hånden" – husk mellemregninger.

Indlæs pakkerne:

Statistics og

GymStat (hentes i Lectio og lægges i program-folderen)

Dette gøres med **with(...)**

- Kontroller udregning i Maple vha. GymStat-pakkens:

ChiKvadratet(<obs>, <forv>) ,

her står <obs> for en liste af observerede hyppigheder (fx [12,23,2]) og <forv> for en liste af forventede hyppigheder.

3. **Simulering.** Lav en simulering i Maple, vha. GymStat-pakken (hentes i lectio), hvor I:
- Definerer en tilfældighedsgenerator/fordeling, der giver tal mellem 1 og 37.
  - Laver et passende udfaldsrum hvor de røde, sorte og det grønne felt (vink: benyt intervaller fx [1..18, 19..36, 37..37])
  - Lav en simulering vha.

$$\text{UdtrækChi2}(\langle \text{fordeling} \rangle, \langle \text{udfaldsrum} \rangle, \langle \# \text{ i spil} \rangle, \langle \# \text{ gentagelse af spil} \rangle)$$
 hvor $\langle \text{fordelingen} \rangle$ er en fordeling og $\langle \text{udfaldsrum} \rangle$ er en liste med udfaldsrummet, $\langle \# \text{ i spil} \rangle$ er det antal gange man fx kaster terninger i et spil og $\langle \# \text{ gent. af spil} \rangle$ er antallet af gange hvert spil skal gentages.
  - Lav en grafisk præsentation af de udtrukne χ^2 -værdier og se hvordan de fordeler sig (et histogram)
  - Man kan vise at den χ^2 fordeler[†] sig efter en matematisk formel:

$$\text{ChiFordeling}(\langle t \rangle, \langle \# \text{ frihedsgrader} \rangle)$$
 Antallet af frihedsgrader er antallet af udfald minus en (fx med en terning er det 5).
4. **Refleksioner**
- Kommenter graferne.
  - Diskuter værdien af χ^2 -teststørrelsen, som I fandt i opgave 3, på baggrund i graferne. (Er det fundne χ^2 markant større/mindre end det vi simulere os til.)
5. **Signifikans.** Arealet under den teoretiske fordeling (af χ^2 -fordeling) fra den observerede χ^2 værdi t_0 (spm 3) til uendelig (∞) angiver sandsynligheden for at få et resultat, som er lige så "godt" eller værre end det observerede χ^2 . Denne sandsynlighed kaldes for chi-kvadratets p -værdi:
- $$p = \int_{t_0}^{+\infty} f(t) dt$$
- Bestem p -værdien hørende til χ^2 fundet i spm 3.
6. Lav en **undersøgelse** (i bøger/ på nettet o.lign) af nedenstående begreber og relater dem til projektet:
- Hypoteser og test.
  - Signifikans og signifikans-niveau.
  - Acceptmængde og Kritisk mængde.
  - Fejl af type I og II.

[†] Med en matematisk fordeling af χ^2 menes en funktion, der fortæller med hvor stor sandsynlig χ^2 har værdier t i (værdien afhænger også af antallet .